

KADERNOTA 2022

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Programma's en majeure projecten	
1.Wonen en leven	5
2.Economie en ondernemen	10
3.Recreatie en toerisme	12
4.Sociaal domein	15
5.Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	19
Bijlagen	
Bijlage 1: Financiële kaderstelling	22
Bijlage 2: Actualisatie meerjarig financieel beeld	25
Bijlage 3: Financiële vertaling onderwerpen kadernota 2022	26
Bijlage 4: Stand van zaken raadsprogramma "Samen Doen!"	27

INLEIDING

De voorliggende kadernota vormt de basis voor het opstellen van de begroting 2022-2025. Het doel van de kadernota is het vastleggen van de nieuwe ontwikkelingen die financieel vertaald gaan worden in de begroting 2022-2025. Dit betekent dat alle lopende onderwerpen die eerder door uw raad zijn vastgesteld nu niet zijn opgenomen.

In deze kadernota zijn de nieuwe wettelijke en bestaande ontwikkelingen die doorontwikkeld worden opgenomen. Deze ontwikkelingen zijn per beleidsproduct weergegeven.

Cranendonck heeft ambities. Veel van deze ambities zijn opgenomen in het raadsprogramma "Samen Doen!" en vertaald in de begroting 2021-2024. Ondanks de coronacrisis zijn de doelstellingen van het raadsprogramma grotendeels gerealiseerd. In bijlage 3 is de stand van zaken van het raadsprogramma opgenomen. In de begroting 2022 geven we aan of en hoe we de onderwerpen die nog niet zijn opgepakt gaan realiseren.

Het resultaat van de jaarrekening 2020 sluit met een overschot van € 3,3 miljoen. Uit de jaarrekening blijkt dat dit resultaat voor het merendeel bestaat uit incidentele voordelen. De in de kadernota 2022 beschreven ontwikkelingen laten zien dat onze financiële situatie wel aandacht blijft vragen. Door het verwachte voordeel vanuit de herverdeling van het gemeentefonds ziet het financieel perspectief voor de toekomst er beter uit. In hoeverre het voorstel over de voorgenomen herijking van het gemeentefonds doorgaat is echter nog lang niet zeker. Vanwege deze onzekerheid geeft het provinciaal toezichtskader aan dat met dit verwachte voordeel in begroting 2022-2025 geen rekening mag worden gehouden.

In de begroting 2021-2024 hebben we een stelpost opgenomen om de financiële gevolgen van de herijking en de economische crisis op te kunnen vangen. Deze stelpost hebben wij geparkeerd totdat meer zekerheid bestaat over de herverdeling van het gemeentefonds. Gelet op de voor Cranendonck positieve voorlopige uitkomsten van de herijking en de verwachting dat het Rijk de kosten van de coronacrisis grotendeels compenseert vinden wij het realistisch om deze stelpost in de begroting 2022-2025 te laten vervallen.

Bijlage 1 geeft de huidige stand van zaken van het meerjarige begrotingsbeeld. Dit actuele meerjarige financieel perspectief - in relatie tot de ontwikkelingen die de komende jaren op ons af komen - laat zien dat wij met kennis van dit moment structureel in evenwicht zijn. Een aantal incidentele kosten (o.a. incidentele bijdrage de Risse, Bijzonder Innovatief Vakonderwijs, overdracht woonwagens, onderzoek woonvisie, werkbudget asielopvang, inspectieronde vastgoed, samenhangende objectenregistratie) veroorzaken met name in de jaren 2022 en 2023 een incidenteel tekort.

Programma 1: Wonen + Leven

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck focust zich vooral op het behouden en versterken van de groene en rustieke, fijne leef- en woonomgeving. Het 'eigene' van elke kern behouden of versterken we. Budel heeft een centrumfunctie en voorzieningen in de verschillende kernen blijven behouden.

Producten

1. Wonen
 2. Verkeer & vervoer
 3. Leefbaarheid
 4. Openbare ruimte
 5. Duurzaamheid
-

Ontwikkelingen (per product)

Wonen

Omgevingswet

De voorbereiding voor de invoering van de Omgevingswet is in volle gang. Tot nu toe is de verwachte invoeringsdatum 1 januari 2022, maar uitstel van de Omgevingswet tot 1 april of 1 juli 2022 is mogelijk aan de orde. Gelijktijdig met de Omgevingswet treedt ook de Wet kwaliteitsborging (Wkb) in werking. Er is sprake van een enorme wijziging van de wijze waarop de ruimtelijke inrichting met de daarbij behorende regelgeving zal kunnen worden (be)geleid in de toekomst, nieuwe instrumenten waaraan een nieuwe visie aan ten grondslag ligt. De werkelijke inspanning en kosten die dit vraagt zal het komende jaar tijdens concreter worden. Ongeacht de datum waarop de wet in werking treedt, kost de invoering van de Omgevingswet in 2021 en 2022 (en ook de jaren daarna) veel ambtelijke capaciteit en incidentele externe ondersteuning. Mogelijk wordt daardoor het budget voor 2021 voor de implementatie overschreden. Indien er sprake is van uitstel van de Omgevingswet betekent dat ook voor 2022 nog budget voor de invoering gevraagd wordt dan wel overgeheveld wordt.

Omgevingsvergunningen, vergunningen Apv en bijzondere wetten

De afgelopen jaren is er een tendens waar te nemen van een toename van het aantal aanvragen in het bijzonder van Omgevingsvergunningen. Meerdere jaren achtereen worden er meer vergunningen aangevraagd dan dat er is voorzien. Dat geeft weliswaar ook extra inkomsten aan leges maar net zo goed als dat nu vereist is dat de capaciteit voor het behandelen en verlenen van de vergunningen wordt uitgebreid. Deze uitbreiding zal worden bekostigd uit de ontvangsten van de leges, daarmee is er sprake van een sluitend geheel.

Wonen

De woningmarkt is in beweging. Er zijn uiteenlopende behoeften aan woningontwikkeling, voor diverse doelgroepen. Daar willen we de komende periode een gevarieerd aanbod voor (laten) ontwikkelen. Om adequaat in te kunnen spelen op de veranderingen is actueel beleid en inzicht in vraag en aanbod nodig. Voor het bekostigen van onderzoeken, advies, opstellen van beleid en het organiseren van bijeenkomsten met bewoners en andere partijen, is een budget van € 20.000,- nodig.

Overdracht Woonwagens

De overdracht van de woonwagens naar woCom verloopt moeizaam. Dit is een langdurig proces waarbij veel specifieke kennis over woonwagen(locatie)s nodig is op het gebied van financiën, beleid en onderhoud. Daarnaast dienen er mogelijk "normaliserende" werkzaamheden uitgevoerd te worden om te komen tot een goede overdracht. Om de overdracht goed en gestructureerd te laten verlopen worden hiervoor kosten gemaakt. Hiervoor hebben wij een bedrag van € 50.000,-.

Erfgoedbeleid

Het erfgoedbeleid moet worden geactualiseerd, mede in het kader van de Omgevingswet. Het erfgoedbeleid maakt namelijk onderdeel uit van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Voor het opstellen van nieuw erfgoedbeleid wordt in de begroting van 2022 budget gevraagd.

Verkeer & Vervoer

Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2022

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) is de basis voor de projecten die in 2022 opgepakt worden. Omdat een aantal projecten nog eerst voorbereid moet worden voor uitvoering plaats kan vinden en omdat een aantal projecten uit het Uitvoeringsprogramma 2021 nog doorlopen is ervoor gekozen om een beperkt Uitvoeringsprogramma voor 2022 op te stellen.

Openbare ruimte

Klimaatadaptieve openbare ruimte (ARCOR)

De Algemene Regels voor de Cranendonckse Openbare Ruimte (ARCOR) zijn in 2015 opgesteld. In dit handboek voor de inrichting van de openbare ruimte (straten, stoepen etc.) wordt vooralsnog geen rekening gehouden met klimaatadaptatie. Om te borgen dat ingrepen in de openbare ruimte voortaan klimaatadaptief zijn updaten we de ARCOR. Denk hierbij aan: minder verstening, meer (laaggelegen) groen ten behoeve van waterberging en voorkomen van hittestress. De kosten zijn op basis van ervaringen bij andere gemeenten zijn geraamd op € 25.000. Wij stellen voor dit bedrag beschikbaar te stellen zodat we aan de slag kunnen.

Afval

Inzamelmethoediek resulterend uit de pilot tariefzak

De frequentie en het inzamelmiddel waarmee het (rest)afval in 2022 wordt ingezameld zal mogelijk verschillen ten opzichte van 2020. De keuzes die hierin gemaakt worden, zijn afhankelijk van de resultaten pilot tariefzak. Deze keuzes zullen gevolgen hebben voor zowel de kosten van de inzameling als de opbrengsten uit ledigingen.

Kosten afvalinzameling

Per 1 april 2022 verloopt het contract inzake de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en de verwerking van afvalstromen op de milieustraat. Er vindt een nieuwe aanbesteding plaats of we treden toe tot een samenwerkingsverband tussen gemeenten, een gemeenschappelijke regeling. De verwachting is dat, ongeacht de richting waarvoor wordt gekozen, de kosten voor de inzameling en verwerking van afvalstromen zullen stijgen.

Kosten en vergoedingen afvalstromen

In 2022 voorzien we, in lijn met de landelijke ontwikkelingen van de afgelopen jaren, hogere verwerkingskosten van restafval per ton als gevolg van een stijging van de verbrandingsbelasting. Ook voorzien we een daling in de vergoedingen die worden ontvangen voor de gescheiden afvalstromen PMD, glas, papier en kleding. Een belangrijke ontwikkeling is de invoering van statiegeld op kleine PET-flesjes per 1 juli 2021. Dit zal naar verwachting leiden tot een daling in tonnage van PMD en mogelijk ook tot een daling van de vergoeding per ton in 2022.

Intensivering samenwerking Kringloop

De samenwerking tussen de gemeente en de lokale kringloop Verderest intensiveren we in 2022 middels het project Circulair Ambachtscentrum. Deze samenwerking gaan we naar alle waarschijnlijkheid gezamenlijk met de drie A2-gemeenten aan, waardoor er efficiëntievoordelen ontstaan. Deze samenwerking draagt bij aan de beleidsdoelstelling om het restafval te reduceren en een hoger hergebruik van grondstoffen te realiseren. Stichting Verderest ontvangt een vergoeding voor de hoeveelheid afval dat van de verbrandingsovens wordt gered.

Milieu

Milieubeleid

Op 1 januari 2022 zal op basis van de huidige informatie de Omgevingswet ook voor dit onderdeel in werking treden. Met de komst van de Omgevingswet moet dus ook ons lokale milieubeleid aangepast worden. Denk hierbij aan de gemeentelijke beleidstukken op het gebied van geur, geluid en externe veiligheid. Veel rijksregels verdwijnen en zullen in lokaal beleid moeten landen. Er is een overgangperiode en hoeft het lokale milieubeleid niet in het eerste jaar tot in detail aangepast te worden. Er wordt steeds meer duidelijk welke beleidsstukken en daarbij horende regels op welke termijn moeten zijn aangepast. Daarnaast wordt ook meer duidelijk over de kansen die wij als gemeenten krijgen om lokaal milieubeleid vorm te geven. Binnen het huidige milieubudget is geen ruimte om nieuwe beleid voor te bereiden en/of aanpassing van het huidige beleid te financieren. Om het huidige budget te actualiseren en passend voor de Omgevingswet te maken zijn middelen nodig. Met deze middelen kunnen de benodigde eerste stappen gezet worden en is financiële ruimte om advies te vragen bij de ODZOB of een andere partij. Op die manier kunnen we de kansen die de Omgevingswet biedt voor milieu optimaal benutten.

Bodem

De bodemsituatie in Cranendonck is uitzonderlijk. Dit komt met name doordat in het verleden veel gebruik is gemaakt van de restproducten uit de zinkfabriek. Door deze restproducten te gebruiken is de bodemkwaliteit in Cranendonck op veel plaatsen slecht.

Vanaf 1 januari 2022, of bij uitstel van de Omgevingswet gelijktijdig met de nieuwe invoeringsdatum, verschuiven de provinciale bodemtaken naar de gemeenten. Deze taken vallen binnen het basistakenpakket en liggen verplicht bij de omgevingsdienst. Gezien de uitzonderlijke bodemsituatie in Cranendonck is dit takenpakket voor gemeente Cranendonck groot. Er wordt geraamd dat het uitvoeren van deze taken ongeveer € 93.000 per jaar kost. (ter vergelijking: Valkenswaard € 18.468 en Heeze-Leende € 40.014).

Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe deze overdracht financieel wordt geregeld. Hier moet het Rijk nog een besluit over nemen. De ODZOB verwacht dat deze overdracht financieel neutraal gebeurt, maar dit is nog geen zekerheid. Indien het Rijk besluit om deze overdracht niet budgetneutraal te doen zal dit gevolgen hebben voor de gemeentelijke begroting en het uitvoeringsniveau van deze taken. Wij hebben bij de ODZOB aangedrongen om het Rijk op de hoogte te brengen van de bijzondere bodemsituatie in onze gemeente en aan te dringen op maatwerk als het gaat om in de financiële bijdragen aan gemeenten al naar gelang de omstandigheden in die gemeente en in het bijzonder in de gemeente Cranendonck.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

Zoals eerder aangegeven heeft de komst van de Omgevingswet gevolgen voor de omgevingsvergunningen. Er wordt niet alleen een piek voor de inwerkingtreding verwacht, maar ook een verandering in de toetsing. Dit heeft ook gevolgen voor de omgevingsvergunningen 'milieu' en meldingen activiteitenbesluit die de omgevingsdienst namens gemeente Cranendonck behandelt. De omvang van ons takenpakket kan hierdoor toenemen en er is onderling meer afstemming nodig. Dit zorgt voor een toename van kosten.

De ODZOB heeft de ontwikkelingen op het gebied van milieu die van invloed zijn op ons werkprogramma voor 2022 verwerkt in hun begroting 2022. De bijdrage die de ODZOB voor gemeente Cranendonck heeft opgenomen past grotendeels binnen de gemeentelijke budgetten. Uitzondering hierop zijn de extra kosten door de verschuiving van de provinciale bodemtaken. Er is zoals hierboven vermeld, op dit moment nog niet duidelijk of deze takenverschuiving budgetneutraal gebeurt.

Beleidsontwikkeling natuur, water en klimaat in het buitengebied

Het buitengebied is het toneel van grote maatschappelijke veranderingen. Op schaarse grond moeten we de negatieve gevolgen van klimaatverandering tegen gaan. In dit kader heeft de provincie het doel gesteld om in 2027 het NatuurNetwerk Brabant gereed te hebben, en is Waterschap de Dommel bezig met projecten om aanhoudende droogte tegen te gaan. Tegelijkertijd moet in datzelfde buitengebied voldoende ruimte zijn voor de landbouwsector die in transitie is, en de opgaven in het kader van de energietransitie.

Deze ontwikkelingen vragen om visie en beleid vanuit de gemeente Cranendonck, om het maatschappelijke belang en de belangen van onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk te dienen. Hoe gaat Cranendonck om met andere partijen die natuur- en waterdoelen realiseren in onze gemeente? Aan welke ontwikkelingen dragen we actief bij? Welke doelen willen we zelf nastreven? En welke eisen stellen we aan ontwikkelingen door particulieren in het buitengebied? Teneinde deze vragen te beantwoorden ontwikkelen we nieuw beleid voor natuur, water en klimaat in het buitengebied.

Bibliotheekwerk

Bibliotheek De Kempen (BDK) maakt gebruik van de bibliotheekvoorziening in de Borgh gerealiseerd in 2020. Daarnaast is in 2021 in samenspraak met inwoners gekozen voor een andere opzet van het bibliotheekwerk in Maarheeze. Hiervoor zijn aanpassingen gedaan in de Smeltkroes. 2022 zal bij beide locaties in het teken staan van het verder vormgeven van de 'nieuwe' locaties.

Leefbaarheid

Faciliteren initiatieven uit de kernen

Onze kernen zijn in beweging. We zien inwoners en verenigingen initiatieven oppakken. Initiatieven die de leefomgeving verbeteren zoals de ontwikkelingen rondom gemeenschapshuizen. Er worden ook ideeën opgepakt op het gebied van bijvoorbeeld nieuwe sporten en duurzaamheid. Om initiatieven mogelijk te maken worden o.a. financieringsbronnen als crowdfunding, leningen en subsidies ingezet. Bankgarantie of bijvoorbeeld een garantstelling bij het aanvragen van een subsidie vergroot de slagingskans hiervan. Vanuit de faciliterende rol van de gemeente gaan we onderzoeken hoe wij initiatiefnemers hierbij kunnen ondersteunen. Doel van het onderzoek is onder meer een uniform kader voor het realiseren van financiën door initiatiefnemers.

Subsidies

De subsidiesystematiek wordt in 2021 herzien, in 2022 zal dit vertaald worden naar beleidsregels binnen de verschillende domeinen (waaronder wonen-zorg).

Geo-informatie

Naar verwachting starten we in 2022 met de wettelijke invoering van de samenhangende objectenregistratie (SOR). We migreren de basisregistraties BAG, BGT en WOZ (objectengedeelte) tot één nieuwe basisregistratie (in A2-verband).

De kosten (schatting) zijn voor 2022 beperkt. In 2023 en 2024 ca. € 30.000 per jaar (incidenteel).

Programma 2: Werk + Ondernemen

Missie van het programma:

In samenwerking met ondernemers bouwen we aan een toekomstbestendig en duurzaam 'Economisch Cranendonck' en versterken we het vestigingsklimaat en de positie van het Cranendonckse bedrijfsleven.

Producten

1. Economie
 2. Ondernemen
-

Ontwikkelingen

Samen met onze ondernemers bouwen we in 2022 verder aan een duurzaam en economisch robuust Cranendonck. Na een heftige periode door het COVID-19 virus staan we nu aan de start van het herstel ervan. Naast het herstel van deze heftige tijd liggen er een aantal grote opgaven voor ons die alles te maken hebben met de energietransitie en een circulaire economie. Deze opgaven bieden voldoende uitdagingen, maar ook hele mooie kansen om door samenwerken en innovatie sterk uit de crisis te komen.

Door kansen te creëren binnen diverse samenwerkingsverbanden en verbindingen te leggen met andere (semi) publieke organisaties die vergelijkbare hoge ambities nastreven kunnen we samen met onze ondernemers slim gebruik maken van bestaande en nieuwe regelingen en de corona herstelplannen.

Dit doen we door de ingezette lijn van de economische visie 'Economisch Cranendonck' verder uit te voeren. In 2022 wordt er onder andere gewerkt aan het doorgroeien op de onderstaande thema's van de economische visie:

Samenwerking

Het komende jaar gaan we ons extra focussen op samenwerking. Niet alleen intern, maar juist ook samen met onze ondernemers. Door samen de juiste dingen te doen en ieder een eigen verantwoordelijkheid te nemen kunnen we grootse stappen zetten. Ook de samenwerking met Brainport en Keyport wordt verder versterkt waardoor we onze ondernemers de beste projecten van beiden kunnen bieden.

Ondernemers- en vestigingsklimaat

Economie en Ondernemen in Cranendonck doen we samen met onze ondernemer. En hoewel er volgens deze ondernemer veel te verbeteren valt, blijft deze ondernemer nog steeds graag in onze gemeente. En dat willen we ook graag zo houden. Daarom gaan we in 2022 meer inzetten op contact op maat. We gaan de contacten intensiveren om beter te luisteren naar de behoefte van de ondernemer en we bieden ondernemers maatwerk toegang tot onze netwerken en samenwerkingsverbanden. Door samen met de ondernemer mee te denken, het gesprek aan te gaan en maatwerk te bieden zorgen we gezamenlijk voor een robuust ondernemers- en vestigingsklimaat

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid is meer dan een goede ligging langs een snelweg. Bereikbaarheid voor een ondernemer gaat ook over goed bereikbaar zijn voor medewerkers zonder rijbewijs. Bereikbaar zijn voor de jongeren die een leerlijn volgen is van essentieel belang om deze jongeren te vinden en te binden. Maar bereikbaarheid gaat ook over mobiele netwerken en digitalisering. In 2022 gaan we actief aan de slag met het bereikbaar maken en houden van de regio door samen met de ondernemers te zoeken naar passende oplossingen zoals slim vervoer, een passend netwerk of bijvoorbeeld het aanbieden van werk en onderwijs op afstand.

Bedrijventerreinen

Samen met ondernemers wordt gewerkt aan toekomstbestendige bedrijventerreinen. Door de energietransitie liggen er kansen om revitalisering bij ondernemers te versnellen en samenwerking te stimuleren. De gemeente is hierin de verbinder en facilitator en zorgt voor onderhoud in haar openbare ruimte passend bij de gewenste uitdagingen.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Door de vergrijzing en de ontgroening wordt de krapte op de arbeidsmarkt steeds groter. Vooral in de maakindustrie is er veel behoefte aan (goede) arbeidskrachten en die behoefte groeit. Om deze vraag nu en in de toekomst te kunnen invullen zijn door en met ondernemers diverse initiatieven gestart zoals Bivak, Cranendonck Werkt! en Metalot. Deze initiatieven bieden potentie om doorlopende leerlijnen te ontwikkelen op het gebied van techniek, metaal en energie waardoor we onze kennis niet verliezen en onze jongeren door techniekonderwijs en binding met de ondernemers dichtbij kunnen houden. Vanuit de gemeente stimuleren we deze initiatieven waar mogelijk. Initiatieven vinden gezamenlijk plaats in samenhang met programma 4; onderdeel onderwijs.

Programma 3: Recreatie + toerisme

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck wil voor haar inwoners en derden een gemeente zijn waar het prettig recreëren en verblijven is.

Producten

1. Sport
 2. Cultuur
 3. Toerisme en evenementen
-

Ontwikkelingen (per product)

1. Sport

Koersdocument sport en bewegen

De laatste drie jaar werkten we met sportverenigingen en sportaanbieders intensief aan hoe we het aanbod sport en bewegen in Cranendonck zo optimaal mogelijk kunnen organiseren. Hiervoor is een gezamenlijke koers bepaald waarbij we werken vanuit de visie dat de sporter centraal staat. Twee belangrijke pijlers hierbij zijn:

- Sportstimulering als onderdeel van het sociaal domein: fitheid, energie, ontspanning en positieve gezondheid.
- Verenigingsaanbod als onderdeel van het maatschappelijke domein: leefbaarheid en sociale cohesie.

In het koersdocument is beschreven hoe we de komende jaren gaan werken of invulling geven aan:

- Basisvoorzieningen sport en bewegen.
- MJOP/MJIP buitensport HUBS.
- Subsidieregels sport en bewegen.
- De rol van combinatiefunctionarissen.
- Meerjarenbegroting sport en bewegen.

We vragen hiervoor extra middelen. De plannen hiervoor worden momenteel uitgewerkt. Dit betreft met name het beheer van de sportinfrastructuur. Het onderhouden hiervan zijn wij als gemeente verplicht. Hieraan worden jaarlijks budgetten besteed, deels in eigen beheer en deels door verenigingen. Zowel de wijze van beheer en beheerplanning als de budgettaire vertaling daarvan worden momenteel vertaald naar meerjarige plannen.

2. Cultuur

Koersdocument cultuur

Cultuur in Cranendonck leeft. Op het gebied van educatie en participatie is er voldoende activiteit en jaarlijks worden er een aantal culturele festivals georganiseerd. Dit geeft een degelijk fundament met een diversiteit aan aanbod. Om een gezamenlijke focus te bepalen, voerden we in 2021 gesprekken met alle professionele en vrijwillige cultuurmakers en aanverwanten partijen. Hiermee pakken we motie 484 breder op. Resultaat van deze gesprekken en verkenning is een koersdocument voor cultuur. Hierin staat waar we de komende jaren voor gaan in Cranendonck en hoe we dat gaan bereiken. Samenwerking, verbinding en waardering van lokale initiatieven zijn hierbij uitgangspunten. Begin 2022 starten we met het opstellen van nieuwe subsidiecriteria. In dit totaalproces streven we ernaar binnen de bestaande

middelen en capaciteit te blijven. Indien extra middelen noodzakelijk blijken, maken we dat kenbaar in de begroting.

Hervormde kerk ('t protestants kerkje)

De Stichting tot "Beheer en Behoud van de Hervormde Kerk" vroeg in 2020 een subsidie aan bij de provincie voor de noodzakelijke restauratie van 't Protestants Kerkje. De provincie heeft de aanvraag afgewezen omdat het subsidieplafond in 2020 was bereikt. In 2021 vraagt de stichting opnieuw subsidie aan. De restauratiekosten zijn begroot op € 360.000. De maximaal te verkrijgen subsidie bedraagt 70% van de kosten. Om de slagingskans op subsidietoekenning te vergroten heeft de stichting garantstelling aangevraagd bij de gemeente voor het restant van het restauratiebedrag (30%). Hierop is positief besloten. Uw Raad is hierover geïnformeerd in september 2020. Er zijn voor de gemeente geen financiële consequenties zolang de stichting geen aanspraak maakt op de garantstelling. Indien financiële ondersteuning noodzakelijk blijkt, maken we dit kenbaar in de begroting.

Het bestuur van de stichting heeft tevens kenbaar gemaakt het wenselijk te vinden om te onderzoeken of het Protestants Kerkje een andere bestemming gegeven kan worden. Zij hebben een adviesbureau opdracht gegeven een herbestemmingsonderzoek uit te voeren. De varianten stemmen zij af met de gemeente om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkelingen in de directe omgeving.

3. Toerisme en evenementen

Nieuwe locatie(s) VVV en Smokkelmuseum

VVV Cranendonck en het Smokkelmuseum zijn gevestigd in een winkelpand in het centrum van Budel. Dit is een A-locatie met een hoge huurprijs. De huurkosten leggen een grote druk op het jaarlijkse budget van de VVV, dat grotendeels door de gemeente beschikbaar wordt gesteld. De gemeente heeft het VVV-bestuur (waar ook het smokkelmuseum onder valt) daarom verzocht op zoek te gaan naar goedkopere huisvesting. Er worden verschillende opties uitgewerkt. De daadwerkelijke overgang naar een nieuwe locatie is waarschijnlijk medio 2022 te verwachten. Dit betekent dat de VVV en het museum waarschijnlijk nog 1 jaar in het huidige pand blijven. Het is dan ook wenselijk om de ingeplande bezuiniging van € 20.000 op de VVV in 2022 terug te draaien. Te zijner tijd zullen met de inrichting van de nieuwe locatie(s) en de verhuizing (eenmalig) kosten zijn gemoeid. Er wordt geprobeerd deze zo veel mogelijk uit bestaande budgetten te dekken. Mocht hiervoor extra geld nodig zijn dan zal hiervoor te zijner tijd een verzoek worden gedaan.

Opwaarderen en uitbreiden recreatieve routes

Recreatieve routes vormen een belangrijke basis-infrastructuur voor vrijetijdsbesteding en de beleving van natuur en landschap. Niet alleen voor toeristen, maar ook voor dagrecreanten en de eigen inwoners. Er is in Cranendonck een aanzienlijk aanbod aan recreatieve routes voor zowel fietsen, wandelen, mountainbiken als ruiters en mennen. Het routeaanbod in de gemeente is echter enigszins gedateerd en niet overal logisch en optimaal aangelegd. Zoals in het raadsprogramma is aangegeven, is opwaardering en uitbreiding van de recreatieve routes gewenst en op sommige punten noodzakelijk. Op dit moment wordt gewerkt aan een verbeterplan. Op basis hiervan wordt duidelijk welke kosten hiermee gemoeid zijn. In het bestaande budget 'stimulering toerisme' is geen ruimte om deze kosten te dekken. Indien ook andere bestaande middelen ontoereikend zijn, wordt extra budget gevraagd voor de verbetering van de recreatieve routes.

Toekomst van de kermis

We constateren al jaren een teruglopend animo bij kermisexploitanten om op de kleine kermissen te gaan staan. Het wordt steeds moeilijker om met de beschikbare middelen een (representatieve) kermis te organiseren. Vanuit de gemeente voelen we dan ook een urgentie om kritisch en met een open blik te kijken naar de toekomst van de lokale kermissen. Het is belangrijk om te weten wat de inwoners in de verschillende kernen belangrijk vinden, welke behoeftes er zijn en op welke manier hieraan in de toekomst het beste invulling kan worden gegeven. Hierover gaan we komende periode met de inwoners en betrokken partijen in gesprek. Het is nog onduidelijk hoe de kermissen er in de (nabije) toekomst

uitzien, maar op voorhand zijn alle opties open. De huidige (meerjaren)begroting vormt de financiële randvoorwaarde. Maar omdat de uitkomst van dit proces in de diverse kernen verschillend kan zijn is het echter mogelijk dat de kermis in de toekomst minder efficiënt kunnen worden georganiseerd of dat de door de gemeenschap gewenste (alternatieve) invulling duurder is dan de huidige kermis.

Programma 4: Sociaal domein

Missie van het programma:

De gezondheid en zelfstandigheid van inwoners bevorderen, zodat iedereen zich optimaal kan ontwikkelen.

Producten

1. Werk en inkomen
 2. Maatschappelijke ondersteuning
 3. Jeugd
 4. Onderwijs
-

Ontwikkelingen (per product)

1. Werk en Inkomen

Nieuwe Wet Inburgering

Vanaf 1 januari 2022 wordt de nieuwe wet Inburgering van kracht. Hierbij krijgt de gemeente de regie over de inburgering, moet er o.a. taalonderwijs aangeboden worden en moet de integratie van de inburgeraars begeleid en gemonitord worden. Voor uitvoeringskosten (zoals personeel en ICT) ontvangen de gemeenten via het gemeentefonds rijksmiddelen via de integratie uitkering Inburgering. Deze uitkering bedraagt in 2022 € 63.747 en vanaf 2023 structureel € 70.130 (decembercirculaire 2020). Deze kosten (personeel en ICT) lopen via de begroting A2-samenwerking. Deze nieuwe wet leidt onvermijdelijk tot extra uitvoeringskosten. De omvang daarvan is op dit moment nog niet exact in te schatten, omdat de implementatie nog loopt. De hoogte van de integratie uitkering lijkt op dit moment een goede maatstaf voor de extra kosten. In de begroting A2 is al structureel een bedrag van € 65.000 opgenomen voor de implementatie. Aandeel van Cranendonck hierin is € 18.657 (29 %).

Voor de kosten van de inburgeringsvoorzieningen (zoals scholing) ontvangen de gemeenten een specifieke uitkering (SPUK). De hoogte van deze uitkering is afhankelijk van het aantal op te vangen vergunninghouders. De verwachting is dat de SPUK jaarlijks gemiddeld tweemaal zo hoog is als de uitvoeringsvergoeding. Omdat de aanbesteding van de onderwijsopleidingen nog loopt en de hoogte van de SPUK per vergunninghouder nog niet exact bekend is, is het nog niet mogelijk om aan te geven of de SPUK afdoende is om alle lasten te dekken. Voorgesteld wordt om beide in deze kadernota als pm op te nemen.

Schuldhelpverlening

Vanaf 1 januari 2021 is de Wet gemeentelijke Schuldhelpverlening aangepast. Deze wijziging brengt een aantal extra (wettelijke) taken met zich mee zoals het openstellen van de gemeentelijke schuldhelpverlening voor ondernemers. De uitvoering en de verwachte extra schulddienstverleningstrajecten brengen extra kosten met zich mee. Hiervoor zijn echter geen extra Rijksmiddelen toegekend.

Daarnaast is een extra wettelijke taak het uitvoeren van vroegsignalering, waarbij a.d.h.v. signalen van betalingsachterstanden (bijvoorbeeld achterstand op huur- of energielasten) contact wordt gezocht met inwoners om hun hulp aan te bieden. Deze uitvoering vergt extra capaciteit en loopt via de begroting GRSA2. Voor vroegsignalering zijn geen extra Rijksmiddelen toegekend. Vroegsignalering leidt naar verwachting ook tot meer schuldhelpverleningstrajecten.

De meerkosten die voortvloeien uit de extra (wettelijke) taken zijn begroot op € 30.000. Voor de aansluiting aan de Nederlandse Schuldhulproute zijn jaarlijkse kosten van € 2.119 verbonden.

Armoedebeleid

Ten tijde van het opstellen van deze kadernota loopt een interactief traject met betrokkenen in de gemeenschap om de kaders van armoedebeleid vorm te geven. We formuleren niet alleen een ambitie, maar ook hoe we daar gaan komen. In deze fase is nog niet met zekerheid te zeggen dat het huidige budget toereikend is. We leggen het armoedebeleid inclusief financiën in het vierde kwartaal van 2021 aan de Raad voor.

Arbeidsmarkt en re-integratie

Voor de komende periode is het herstel van de arbeidsmarkt belangrijk. We participeren zowel in regionale als lokale initiatieven. Bij de re-integratie-aanpak wordt het steeds belangrijker om vraag en aanbod zo goed mogelijk aan te laten sluiten en invulling te geven aan de krapte-beroepen zodat er zo min mogelijk arbeidspotentieel verloren gaat. Daarnaast onderzoeken we hoe een zo groot mogelijk aantal klanten van Werk en Inkomen kan meedoen en hun talent kan benutten. Hiervoor wordt o.a. gezocht naar aanbod voor sociale activering. Omdat we nog in een verkenningsfase verkeren, is het nog niet duidelijk hoe hoog de eventuele extra kosten zullen zijn.

De Risse

De afgelopen jaren is bij de Risse strak bezuinigd en zijn de exploitatie en de tekorten ten laste van het eigen vermogen gebracht. De gewenste ondergrens van het eigen vermogen is inmiddels doorbroken wat leidt tot een voorstel in de begroting 2022 van de Risse om zowel de toereikendheid van de incidentele weerstandscapaciteit als de sluitendheid van de structurele exploitatie op te lossen mede met aanvullende gemeentelijke bijdragen. Dit betekent volgens de conceptbegroting 2022 een incidentele gemeentelijke bijdrage ter versterking van het eigen vermogen van € 204.000 en een structurele gemeentelijke bijdrage van resp. € 126.000, € 126.000, € 118.000 en € 94.000 voor de jaren 2022 tot en met 2025.

De Risse Groep zit midden in een ontwikkeling naar een nieuw profiel, een sociaal ontwikkelbedrijf. Hiertoe wordt de rechtsvorm (gemeenschappelijke regeling en statuten) geactualiseerd en wordt een toekomstvisie opgesteld. De toekomstvisie wordt na afronding vertaald in een meerjarenbegroting.

2. Maatschappelijke ondersteuning

Doorcentralisatie en het woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen

Per 2023 gaat de overheveling van Beschermd Wonen effectief van start, voor maatschappelijke opvang blijft dit staan voor 2026. Over een traject van jaren gaan de middelen geleidelijk naar alle gemeenten in Nederland. Nu gebeurt de inkoop en organisatie vanuit de zogenaamde centrumgemeenten, voor ons Eindhoven. Tegelijkertijd gaat ook het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen in, wat betekent dat de gemeente waar iemand ingeschreven staat (financieel) verantwoordelijk is voor een adequaat aanbod. Dit gaat gepaard met een beweging van normalisering: van beschermd wonen tot aan beschermd thuis; niet langer 'een gebouw in de grote stad', maar eigen woonruimte in de wijk waar ter plekke een netwerk en hulp is als nodig.

Eind 2020 stelden we als samenwerkende gemeenten een Regioplan vast. Diverse werkgroepen werken de zaken inhoudelijk en financieel uit. Voor 2022 mondt dit uit in een nieuwe Regiovisie die aangeeft hoe we samen de beschikbaarheid en continuïteit van beschermd wonen borgen, alsmede de gewenste ontwikkeling van het zorglandschap. Tevens resulteert dit in een nieuwe verordening WMO.

3. Jeugd

Veilig Thuis

De organisatie Veilig Thuis staat 24/7 garant voor de uitvoering van wettelijke taken ten aanzien van huiselijk geweld en kindermishandeling. De kosten van de werkzaamheden van Veilig Thuis zijn de afgelopen jaren gestegen. Dit komt door de landelijke toename van het beroep dat op Veilig Thuis gedaan wordt. Tot op heden vingen we dit op binnen de reguliere budgetten sociaal domein. Vanaf 2022 stellen we voor het budget voor Veilig Thuis structureel te verhogen met €10.000,-.

Nieuwe woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor jeugdhulp. Per 2022 wijzigen de uitgangspunten van het woonplaatsbeginsel. In dit kader worden ook de middelen die we hiervoor ontvangen vanuit het Rijk opnieuw verdeeld. De herverdeling van het woonplaatsbeginsel jeugd is 6 euro per inwoner positief voor Cranendonck. De exacte financiële impact van het nieuwe woonplaatsbeginsel is op moment van schrijven van de kadernota nog niet inzichtelijk.

4. Onderwijs

IHP/ visie onderwijs

In 2021 stelden we samen met het onderwijs en kinderopvang een integraal huisvestingsplan (IHP) op. Met het IHP bekijken we verschillende ontwikkelingen in samenhang met elkaar. Samen staan we voor de opgaven schoolgebouwen te verduurzamen, in te spelen op de gewenste flexibiliteit in voorzieningen en verbinding te maken met maatschappelijke vraagstukken binnen het sociaal domein. Het IHP geeft beeld van de organisatie- en financieringsopgave van de onderwijshuisvesting naar de toekomst. Uitvoering van het IHP vraagt de nodige investeringen op kortere en langere termijn.

Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC)/ trajectbegeleiding

Scholen en gemeenten proberen te voorkomen dat leerlingen zonder startkwalificatie van school gaan (voortijdige schoolverlaters). Uitvallers proberen we alsnog aan een startkwalificatie te helpen. Scholen en gemeenten leggen in een regionaal plan vast welke maatregelen ze inzetten om voortijdige schooluitval tegen te gaan. Hier zetten we onder andere trajectbegeleiding voor in. Door het wegvallen van de regionale regeling knelpuntenmiddelen en een deel van de regionaal ingezette RMC-middelen, ontstaat een structureel tekort van naar verwachting € 8.000,- in Cranendonck voor de uitvoering van de RMC-taak. Wij stellen voor dit bedrag structureel op te nemen in de begroting.

Bivak

Ondernemers hebben samen met het BRAVO! College een innovatieve vakopleiding in het leven geroepen waarbij de vraag vanuit, en de samenwerking met het bedrijfsleven centraal staan: BIVAK. BIVAK is een afkorting van Bijzonder Innovatief Vakonderwijs. Bij BIVAK ligt de focus op technisch onderwijs dat innovatief is en past bij de huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Door leerlingen lokaal op te leiden en bij afstuderen een baangarantie af te geven, wordt de kans groter dat zij in de regio gaan werken én blijven wonen. Tevens worden technische vacatures sneller ingevuld en kunnen bedrijven blijvend ontwikkelen en doorgroeien.

Het BRAVO! College heeft op verzoek van lokale ondernemers en in nauw overleg met gemeente Cranendonck de vakopleiding BIVAK ontwikkeld. Alle partijen hebben inspanning geleverd, maar de initiële kosten zijn tot op heden enkel door het BRAVO! College betaald. BIVAK kiest ervoor haar leerlingen binnen het bestaande gebouw van het BRAVO! College op te leiden, maar het verbouwen van 2 lokalen, het aanschaffen van apparatuur en het inrichten van het nieuwe BIVAKlokaal zijn noodzakelijk. Zonder financiële bijdrage vanuit de gemeente is dat niet mogelijk ondanks de aanzienlijke bijdrage van het LVO en de lokale ondernemers. De huidige (wettelijke) bekostiging is onvoldoende om een vakopleiding zoals BIVAK op te zetten. Dit vraagt om een incidentele bijdrage van € 75.000,-. Voor deze

ontwikkeling is de gemeente in overleg met het LVO. Ook nader onderzoek is nog nodig. Dit verwerken we in een apart raadsvoorstel, afwijkend van het tijdpad van het IHP.

Hoewel een bijdrage voor deze verbouwing niet wettelijk verplicht is, is de gemeente wel verantwoordelijk voor huisvesting voor het voortgezet onderwijs zoals nieuwbouw van lokalen (een veel duurdere oplossing met hetzelfde resultaat).

Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck is een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie. Op basis van een verantwoorde inzet van de beschikbare middelen draagt zij zorg voor handhaving en naleving van de geldende wet- en regelgeving. De gemeente staat ten dienste van alle burgers en overige partijen.

Producten:

1. Algemeen bestuur
 2. Dagelijks bestuur
 3. Openbare orde
 4. Burgerdiensten/dienstverlening
 5. Algemene dekking
 6. Bedrijfsvoering
-

Ontwikkelingen (per product)

Openbare Orde

Omgevingswet/handhaving en toezicht

Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven wordt de Omgevingswet in 2022 verwacht. Door het wijzigen van de regels zal de wijze van toezicht en handhaving ook veranderen. Door het wijzigen van de regelgeving zal er mogelijk meer onduidelijkheid gaan ontstaan over de regels en zal de werkvoorraad bij toezicht en handhaving mogelijk toenemen.

Wet kwaliteitsborging/handhaving en toezicht

Bepaalde toetsen zullen niet meer door de gemeente worden uitgevoerd bij vergunningverlening. De mate van toezicht zal hierdoor noodzakelijkerwijs toenemen. Dit zal een impact hebben op de werkvoorraad bij toezicht, het is immers door de Wet Kwaliteitsborging niet meer mogelijk deze toetsen vooraf te laten plaatsvinden. Wij kunnen nu nog niet inschatten wat dat voor de bezetting van handhaving en toezicht tot gevolg zal hebben.

Burgerdiensten/dienstverlening

Er komen 2 grote 'projecten' aan als het gaat om communicatie/dienstverlening aan onze inwoners.

- Onze website; contract met leverancier loopt af. A2 bekijkt hoe we hier het beste mee kunnen omgaan. Wordt in ieder geval een gezamenlijke aanpak in A2 verband. Maar brengt extra kosten en mankracht met zich mee.
- Wet elektronisch publicaties gaat in per 1/7/21 (ook beleid verplicht publiceren via Overheid.nl). Ook dit loopt via A2, waarschijnlijk uitbesteed en tegen extra kosten. In periode juli 2021-juli 2022 moet er een inhaalslag plaatsvinden op eerder vastgesteld maar nog vigerend beleid. Wij houden het vooralsnog bij deze aankondiging.

Algemene dekking

Werkbudget voor onvoorziene zaken en calamiteiten AZC

Vanaf de komst van de inwoners in het AZC wordt aan de gemeente een bedrag vanuit het faciliteitenbesluit uitgekeerd. Deze inkomsten worden thans doorgeleid naar de algemene middelen. Er is indertijd geen budget afgezonderd om de activiteiten ten gevolge van de komst van het AZC te (bege)leiden. Hier was bij de start ook geen directe aanleiding voor.

Communicatie is een belangrijk middel om effecten van de aanwezigheid van het AZC deels te kunnen sturen. De ervaringen leren dat de hiermee gemoeide tijd en kennis € 70.000,- kost.

Voorts is door de recente ontwikkelingen er echter behoefte aan directe middelen om adequaat te kunnen handelen in geval van gebeurtenissen, overlast e.d. Daarom is het belangrijk een afzonderlijk budget beschikbaar te hebben, zodat pieken in de werkzaamheden kunnen worden opgevangen. Te denken valt hierbij aan tijdelijke extra capaciteit voor BOA's, (veiligheids)onderzoeken, evaluaties en de inzet van een contactpersoon AZC. COA is weliswaar bereid hiervoor gedeeltelijk een extra bijdrage beschikbaar te stellen maar verwijst ook naar de algemene uitkering die door de komst van het aantal inwoners in het AZC door de gemeente wordt verkregen.

Een incidenteel budget van € 50.000 lijkt minimaal op basis van de ervaringen in het afgelopen half jaar. Er kan dan adequaat worden gehandeld als dat nodig is.

Bedrijfsvoering

Rechtmatigheidsverklaring

Door de nieuwe wetgeving met betrekking tot rechtmatigheid worden er meer interne controle werkzaamheden bij de organisatie neergelegd, dit in combinatie met steeds meer interne controle taken bij het sociaal domein vraagt een uitbreiding van de formatie met 1 fte. Zo kunnen we blijven voldoen aan de uitbreiding van de eisen van interne controle en rechtmatigheid.

Aanbesteding accountant

Recent is het nieuwe aanbestedingstraject van de accountant gestart. De kosten van het nieuwe contract moeten verwerkt worden in de begroting 2022.

ARBO-dienstverlening

In 2021 start de aanbesteding van de ARBO-dienstverlening, de inschatting op basis van de markt-analyse is dat de kosten aanzienlijk hoger worden dan het huidige contract (indicatie € 25.000).

P-budget; vervanging ziekte

Binnen het P-budget € 69.000,- beschikbaar voor de opvang van ziekte. Het opvangen van de ziekte-uren is ieder jaar niet mogelijk voor het vermelde bedrag. De afgelopen jaren is het mogelijk geweest het tekort binnen het P-budget op te vangen door het feit dat er meerdere vacatures waren. Deze incidentele middelen zijn vervolgens ingezet voor de hogere ziektekosten. Het afgelopen jaar zien wij echter meer stabiliteit in de aanwezigheid van onze medewerkers en mindere vacatures. Hierdoor is het naar verwachting niet mogelijk de ziektekosten binnen het P-budget op te vangen. Dit is de reden dat we een verhoging van € 70.000,- van de ziektekosten ramen binnen het P-budget.

GRSa2, taakstelling en herijken fijnstructuur

De indertijd opgelegde taakstelling blijkt in de praktijk niet haalbaar. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij naar de ontwerp-begroting GRSa2. De taakstelling wordt (gedeeltelijk) teruggegeven aan de gemeenten. Voor Cranendonck zal dat in 2022 ongeveer een meer-uitgave aan de GRa2 betekenen van € 150.000.

Gemeentelijk Vastgoed en scholen.

In het kader van het actueel houden van de verzekeringen voor het gemeentelijk vastgoed en scholen moet op verzoek van afdeling verzekeringen een inspectieronde worden gehouden. Kosten worden geraamd op € 25.000.

Bijlagen

Bijlage 1 (Financiële kaderstelling)

1. Bestaand beleid als algemene kaderstelling

Als algemene kaderstelling geldt dat het college handelt binnen alle door de raad vastgestelde en nog vigerende (beleids-) kaders. In de programmabegroting geven we per programma en bij de paragrafen ook aan welke (beleids-) kaders dit zijn. Er zitten al veel ambities in de bestaande kaderstelling, een groot gedeelte van het raadsprogramma is al vertaald in de begroting en wordt uitgevoerd.

2. Indexeringen.

Vanaf het begrotingsjaar 2018 hebben wij binnen de meerjarenbegroting loon- en prijsindexeringen toegepast. Om de loon- en prijsstijgingen op te vangen is een stelpost opgenomen en zijn de budgetten niet automatisch verhoogd. Eventuele niet-benodigde loon- en prijsstijgingen in enig jaar komen dan als voordeel terug in de exploitatie. Het indexeren van budgetten is namelijk geen automatisme. Alleen aantoonbare loon- en prijsstijgingen komen hierdoor in aanmerking voor indexatie. Vanaf het begrotingsjaar 2021 ramen wij de volledige prijsindex. Deze lijn willen we ook voor de begroting 2022-2025 doorzetten.

Voorgesteld wordt om in de begroting 2022 de volgende indexeringen toe te passen:

- salariskosten: cao-ontwikkelingen, of als deze er niet zijn de loonvoet sector overheid t-1 (2021 2,0%);
- prijs overheidsconsumptie, netto materieel t-1 (imoc) (2021 2,0%);

3. Verbonden partijen

In de kadernota zijn de concept-begrotingen van de verbonden partijen zoals die voor zienswijze zijn aangeboden aan de gemeenteraad verwerkt. In de begroting 2022-2025 verwerken we de vastgestelde begrotingen van de gemeenteschappelijke regelingen. Het zienswijze-traject kan nog leiden tot aanpassingen in deze begrotingen.

4. Algemene Uitkering gemeentefonds:

De berekening van de algemene uitkering wordt gebaseerd op de meicirculaire 2021. De geplande herverdeling van het gemeentefonds is doorgeschoven naar 2023. Volgens de richtlijnen van de provincie verwerken we de voordelige herverdeleffecten niet in de begroting 2022-2025.

5. Nieuw beleid voor bestaand beleid

In de huidige financiële situatie is er nog steeds geen ruimte voor nieuw beleid, indien nieuw beleid gewenst is vanaf 2022 dan kan dekking gezocht worden in het schrappen van bestaand beleid of het verhogen van belastingen.

6. Inzicht in diverse ontwikkelingen die er spelen

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van diverse ontwikkelingen die op dit moment lopen en die mogelijk vertaald gaan worden in de begroting.

7. Rente

In de begroting 2018 is de rentenotitie voor de eerste keer toegepast. Voor 2022 rekenen wij met een rente omslagpercentage van 1,1%.

8. COVID-19

Het is zeer ongewis wat de financiële effecten van de coronacrisis zijn op de begroting 2022-2025. De provincie vraagt om de effecten van de corona-crisis zo goed mogelijk in beeld te brengen. Omdat de financiële gevolgen niet goed door ons zijn in te schatten gaan wij ervan bij de samenstelling van de begroting 2022-2025 van uit dat het Rijk de financiële gevolgen van de corona-crisis grotendeels compenseert. Hierbij baseren wij ons op de uitkomsten van de jaarrekening 2020. De werkelijke gevolgen verwerken wij in de tussentijdse rapportage en in de jaarrekening. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing maken wij een inschatting welke risico's Cranendonck loopt.

9. Provinciale toetsingskader begroting 2022

De provincie informeert de gemeenten jaarlijks over de belangrijkste aspecten voor de meerjarenbegroting vanuit het perspectief van de interbestuurlijke toezichtstaak. Onderstaand de belangrijkste punten.

Structureel evenwicht

De structurele lasten moeten gedekt zijn door structurele baten. Dit geldt per jaarschijf. Uit de begroting moet duidelijk blijken welke baten en lasten incidenteel dan wel structureel zijn.

Reëel evenwicht

Alle ramingen moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn.

Herijking gemeentefonds/verdelingssystematiek

In hoeverre het voorstel van 2 februari over de voorgenomen herijking van het gemeentefonds doorgaat is nog lang niet zeker. Op dit moment zet de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) op 25 punten vraagtekens bij de onderbouwing en bij de uitkomsten van het voorstel. Gelet op het verloop van de kabinetsformatie is de kans dat in de komende meicirculaire of in de komende septembercirculaire meer duidelijkheid wordt gegeven over de herijking van het gemeentefonds klein. Het is daarom voorbarig om bij de samenstelling van de begroting 2022-2025 te anticiperen op de voordelige uitkomsten van het herverdeel-effecten en de verruiming van de omvang van het gemeentefonds.

Sociaal domein

Voor de beoordeling van de begroting 2022 omtrent het sociaal domein blijven vooralsnog de richtlijnen van vorig jaar (begroting 2021) van kracht. Deze zijn:

- Voor de jaren 2023 tot en met 2025 kan door de gemeente een structurele stelpost "uitkomst onderzoek jeugdzorg" geraamd worden. Cranendonck neemt deze stelpost op.
- Voorwaarde is dat daarnaast de gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en WMO mede gericht op de beheersing van de kosten.

Dit betekent dat de € 613 miljoen die in 2021 extra naar de gemeenten komen om de acute problemen in de jeugdzorg op te lossen op dit moment niet structureel mogen worden ingezet.

COVID-19

Het is zeer ongewis wat de financiële effecten van de coronacrisis zijn op de begroting 2022-2025. De provincie vraagt om de effecten van de corona-crisis zo goed mogelijk in beeld te brengen. In het toetsingskader noemt de provincie de meest voorkomende situaties en hieruit een keuze te maken en deze keuze toe te lichten in de begroting.

Opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Het is niet toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is de (meerjaren)begroting alleen structureel en reëel evenwicht in de laatste jaarschijf 2025? Dan wordt beoordeeld of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2021 alleen de laatste jaarschijf (2024) structureel en reëel in evenwicht was. In dat geval moeten bij de begroting 2025 minimaal de laatste twee jaarschijven (2024 en 2024) structureel en reëel in evenwicht zijn.

Nieuw beleid/investeringen

Op grond van het BBV dienen de financiële gevolgen van het nieuwe beleid dat in de begroting is opgenomen structureel en reëel geraamd te zijn.

Bezuinigingsmaatregelen/taakstellingen

Eventuele bezuinigingsmaatregelen/taakstellingen moeten haalbaar, hard en reëel onderbouwd zijn. De provincie adviseert een integraal beeld van de opgenomen bezuinigingsmaatregelen, taakstellingen, stelposten en reserveringen te presenteren in een paragraaf Taakstellingen en stelposten.

Bezuiniging verbonden partijen

Taakstellingen die worden opgelegd aan verbonden partijen zijn alleen reëel wanneer de verbonden partij op bestuurlijk niveau heeft besloten dat deze taakstelling daadwerkelijk wordt ingevuld.

Meerjarenraming verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen leggen de aandacht vooral bij het begrotingsjaar en ze geven te weinig inzicht in de te verwachten ontwikkelingen en de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen. Deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor de financiële positie van de GR. Gemeenten dienen erop toe te zien dat de verbonden partijen meer aandacht gaan richten op de meerjarenramingen.

Onderhoud kapitaalgoederen.

Het is van belang dat de opgenomen raming voor onderhoud kapitaalgoederen in de begroting in overeenstemming is met het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Dit kwaliteitsniveau mag niet onvoldoende zijn. Kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties moeten worden voorkomen.

Weerstandsvormogen en risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvormogen moet een duidelijke koppeling staan tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit moet vervolgens getoetst worden aan de beschikbare capaciteit.

Ontwikkeling Besluit Begroting en Verantwoording

De commissie BBV heeft enkele notities geactualiseerd die vanaf het begrotingsjaar 2021 van kracht worden:

- Notitie rechtmatigheidsverantwoording
- Notitie meerjarig financieel inzicht
- Notitie lokale heffingen.

Omgevingswet

Door Corona is de invoering van de Omgevingswet doorgeschoven naar 1 januari 2022. Aangezien Corona nog niet bedwongen is, lijkt nieuw uitstel onafwendbaar. De gevolgen mogen niet worden onderschat. Geadviseerd wordt om met de financiële gevolgen in de begroting 2022-2025 rekening te houden. Voor de invoeringskosten willen de gemeenten een (extra)compensatie van € 150 miljoen.

Bijlage 2: Actualisatie meerjarig financieel beeld

In onderstaand overzicht is het meerjarige beeld van de begroting 2022-2025 geactualiseerd. Verder zijn de financiële gevolgen van de raadsvoorstellen t/m de raadsvergadering van 20 april verwerkt.

Momenteel vindt de Voorjaarsbesluitvorming bij het Rijk plaats waar gemeenten zoals gebruikelijk in de meicirculaire 2021 over worden geïnformeerd. Net als voorgaande jaren is de meicirculaire van invloed op de omvang en verdeling van het gemeentefonds. Eind mei komt de meicirculaire 2021 beschikbaar. De financiële effecten van de meicirculaire zijn niet in het geactualiseerde financiële beeld verwerkt en zullen kenbaar gemaakt worden bij de behandeling van de kadernota 2022.

Tabel 1: Startpositie kadernota 2022-2025 (tot en met raad 20 april 2021)

bedragen x € 1.000					
	2021	2022	2023	2024	2025
I Resultaten primaire programmabegroting 2021 (a+b)	-752	170	102	2	2
a. resultaat incidenteel	-469	-173	-13	0	0
b. resultaat structureel	-283	343	115	2	2
Mutaties vaststelling begroting 10-11-2020	752	76	55	123	123
Septembercirculaire 2020 (netto effect)	153	183	162	230	230
taakstelling subsidies uit begroting		-40	-40	-40	-40
Leges evenementen		-67	-67	-67	-67
Uitname uit algemene reserve	599				
II Geactualiseerde begroting; Startpositie kadernota 2022-2025	0	246	157	125	125
a. resultaat incidenteel	130	-173	-13	0	0
b. resultaat structureel	-130	419	170	125	125

Tabel 2: Geactualiseerd financieel beeld

bedragen x € 1.000					
	2021	2022	2023	2024	2024
II Geactualiseerde begroting; Startpositie kadernota 2022-2025	0	246	157	125	125
a. resultaat incidenteel	130	-173	-13	0	0
b. resultaat structureel	-130	419	170	125	125
Ontwikkelingen	0	200	300	400	400
1. resultaten jaarrekening 2020 (structureel)	0	0	0	0	0
2. Vervallen stelpost gevolgen herverdeling GF en gevolgen economische crisis		200	300	400	400
2. Algemene uitkering; berekening o.b.v. meicirculaire 2021 (netto mutatie)	0	0	0	0	0
III Verwachte voorlopige budgettaire ruimte	0	446	457	525	525
a. resultaat incidenteel	130	-173	-13	0	0
b. resultaat structureel	-130	619	470	525	525
3. Totaal voorstellen per programma		-1.088	-498	-491	-447
a. Ontwikkelingen wettelijk verplicht		-18	-48	-48	-18
b. Ontwikkelingen gemeenschappelijke regelingen		-555	-188	-181	-167
c. Ontwikkelingen autonoom/keuze		-515	-262	-262	-262
Resultaten na verwerking ontwikkelingen	0	-642	-41	34	78
a. resultaat incidenteel		-642	-43	-30	0
b. resultaat structureel		0	2	64	78

Bijlage 3: Financiële vertaling ontwikkelingen kadernota

In de kadernota zijn diverse ontwikkelingen voor de komende jaren opgenomen. In onderstaande tabel zijn deze ontwikkelingen per programma samengevat en gecategoriseerd naar wettelijk verplicht (W), Keuze/autonoom (K) en gemeenschappelijke regelingen.

Ontwikkelingen begroting 2022-2025							
		Investering	2022	2023	2024	2025	I/S
Programma 1			95.000	42.000	42.000	12.000	
- Omgevingswet	W		pm	pm	pm	pm	I
- Woningmarkt onderzoek	K		20.000				I
- Overdracht woonwagens	K		50.000				I
- actualisatie erfgoedbeleid	K		pm				
- Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer: GVVP	K	280.000	0	12.000	12.000	12.000	S
- Klimaataadaptieve openbare ruimte (ARCOR)	K		25.000				I
- Milieubeleid actualiseren en passend voor Omgevingswet	K		pm				
- Bodemsituatie	K		pm				
- Samenhangende objectenregistratie (SOR)	W			30.000	30.000		I
Programma 2			0	0	0	0	
Programma 3			20.000	0	0	0	
- Koersdocument sport en bewegen	K		pm	pm	pm	pm	S
- Koersdocument cultuur	K		pm	pm	pm	pm	S
- VVV taakstelling 2022 niet gerealiseerd	K		20.000				I
- Opwaarderen en uitbreiden recreatieve routes	K		pm	pm	pm	pm	S
Programma 4			93.000	18.000	18.000	18.000	
- Veilig Thuis	W		10.000	10.000	10.000	10.000	S
- Armoedebeleid			pm	pm	pm	pm	
- fasering realisatie taakstelling sociaal domein	K		0	0	0	0	S
- Integraal huisvestingsplan Onderwijs	K		pm	pm	pm	pm	S
- Bijzonder Innovatief Vakonderwijs (BIVAK)	K		75.000				I
- Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC)	W		8.000	8.000	8.000	8.000	S
Programma 5			325.000	250.000	250.000	250.000	
- Werkbudget asielopvang	K		50.000				I
- Communicatie AZC	K		70.000	70.000	70.000	70.000	S
- Rechtmatigheid	K		85.000	85.000	85.000	85.000	S
- Arbo dienstverlening	K		25.000	25.000	25.000	25.000	S
- P-budget: opvang ziekte	K		70.000	70.000	70.000	70.000	S
- Verzekeringen: Inspectieronde vastgoed en scholen	K		25.000				I
Gemeenschappelijke Regelingen			555.000	188.000	181.000	167.000	
- Risse	K		126.000	126.000	118.000	94.000	S
- Risse; incidentele bijdrage; verhogen weerstandsvermogen	K		204.000				I
- GGD; begroting 2022-2025	K		7.000	7.000	8.000	18.000	S
- VRBZO; begroting 2022-2025	K		22.000	22.000	22.000	22.000	S
- MRE	K		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	S
- GRSA2	K		290.000	127.000	127.000	127.000	S
inzet prijscompensatie verbonden partijen	K		-93.000	-93.000	-93.000	-93.000	S
Totaal algemeen Ontwikkelingen			1.088.000	498.000	491.000	447.000	

Bijlage 4: Stand van zaken raadsprogramma "Samen Doen!"

	Activiteit	Stand van zaken
	Programma 1: Wonen + Leven	
1.1	Wonen op maat faciliteren	In uitvoering
1.2	Prestatieafspraken maken met woningcorporaties	Jaarlijks terugkerend
1.3	Beleid duurzaam bouwen opstellen	Nog niet opgepakt
1.4	Leegstand voorkomen -transformatie naar kwalitatieve bouw-	In uitvoering
1.5	Woningbouwprogramma 2017-2021 uitvoeren	In uitvoering
1.6	Vorbereiden invoering omgevingswet	In uitvoering
1.7	Nieuwbouw Neerlanden II	Planvormingsfase
1.8	Onderzoek naar Boschackers II	In uitvoering
1.9	Buitenkans 'ontwikkelperspectief'	Gerealiseerd en in uitvoering
1.10	Evalueren Ruimte voor Ruimte regeling	Nog niet opgepakt
1.11	Starters- duurzaamheid- en blijversleningen	Planvormingsfase
1.12	Minder verhard oppervlak in openbare ruimte en privéterreinen	In uitvoering
1.13	Goede waterhuishouding	In uitvoering
1.14	Centrumplan Budel en centrumplan Maarheeze	In uitvoering
1.15	Uitvoering GVVP	In uitvoering
1.16	Afwikkeling verkeer tijdelijke randweg	In uitvoering
1.17	Vermindering vrachtverkeer vanuit België	In uitvoering
1.18	Aanpak sluisverkeer A2	In uitvoering
1.19	Vrachtverkeer Maarheeze: samen naar de A2	In uitvoering
1.20	Ontsluiting industrieterreinen	In uitvoering
1.21	Veiligheid wandelaars en fietsers	Gerealiseerd en in uitvoering
1.22	Snelfietsroute Weert-Eindhoven	Planvormingsfase
1.23	Onderzoek naar station personenvervoer Budel-Schoot	Nu nog niet opportuun
1.24	Welke basisvoorzieningen (gemeenschapshuizen) zijn nodig	In uitvoering
1.25	Faciliteren van snel internet	In uitvoering
1.26	Speel- en beweegmogelijkheden voor iedereen	In uitvoering
1.27	Aanpassen subsidiebeleid	In uitvoering
1.28	Nieuwe vormen van vervoersbehoefte onderzoeken	Nog niet opgepakt
1.29	Burgerparticipatie	In uitvoering
1.30	IBOR	Realisatie vastgestelde notitie "Beheer Openbare Ruimte 2021-2025" in planvorming en uitvoering.
1.31	Afvalbeleidsplan uitvoeren	In uitvoering en planvormingsfase
1.32	Nieuwe duurzaamheidsnota	Gerealiseerd en in uitvoering
	Programma 2: Economie en Ondernemen	
2.1	Uitvoeren economische visie	In uitvoering
2.2	Faciliteren Metalot	In uitvoering
2.3	Baanverlenging/baanverlegging	Planvormingsfase
2.4	Aantrekkelijk maken bedrijventerrein/werkgroepen parkmanagement	In uitvoering
2.5	Ontwikkelen VAB beleid	Gerealiseerd en in uitvoering
2.6	Gebiedsontwikkeling Nassau Dietz Kazerne	Planvormingsfase
2.7	Promoten van bereikbaarheid Cranendonck: meerdere afritten A2, station Maarheeze (eventueel Budel-Schoot), haven en vliegveld.	In uitvoering

	Activiteit	Stand van zaken
	Programma 3: Recreatie en Toerisme	
3.1	Sportvisie uitvoeren	In uitvoering/afroding 2021
3.2	Cultuur aanbod faciliteren en stimuleren	In uitvoering
3.3	Actief promoten recreatie en toerisme	In uitvoering
3.4	Plannen Baronie (R+T) ontwikkelen	In uitvoering (zie ook programma 2)
3.5	Recreatieve fiets- en wandelpaden opwaarderen	Planvormingsfase
3.6	Brugverbinding	Planvormingsfase, niet realiseren in 2021
3.7	Gratis mobiel internet	Nog niet opgepakt
3.8	Aanpassen evenementen beleid	In uitvoering (zie ook programma 1)
	Programma 4: Sociaal domein	
4.1	Transformatie invulling geven	In uitvoering
4.2	Monitoring inregelen: beter zicht op zorg	In uitvoering. Zorgned operationeel
4.3	Aanpak eenzaamheid	In uitvoering
4.4	Aanpak laaggeletterdheid	In uitvoering, DigiTaalhuis operationeel.
4.5	Onderzoek naar medicinale hennepsteelt	Wordt opgepakt Q3-Q4 2021
4.6	Minder mensen in uitkering mensen activeren	In uitvoering
4.7	Terug dringen schulden	In uitvoering
4.8	Evaluëren andere arbeidsmarkt	In uitvoering
4.9	Participatie verenigingen bij ondersteuning en signalering WMO	In uitvoering
4.10	Intensiveren en waarderen mantelzorgers en vrijwilligers	In uitvoering
4.11	Pilot sociaal makelaars afronden en werkwijze implementeren	In uitvoering
4.12	Preventie en vergroten weerbaarheid bij kinderen	In uitvoering
4.13	Concretiseren visie op onderwijs	In uitvoering middels het opstellen van een IHP
4.14	Uitbreiding scholenvoorziening	In uitvoering middels onderzoek BIVAK!
	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen	
5.1	Door ontwikkelen burgerparticipatie	In uitvoering
5.2	Raad sturen op hoofdlijnen, ruimte voor inbreng inwoners	In uitvoering
5.3	Opstellen kadernota integrale veiligheid	Gerealiseerd
5.4	In beeld brengen veiligheid rondom station Maarheeze	In uitvoering
5.5	Aanpak ondermijning	In uitvoering
5.6	Evaluëren handhavingscapaciteit	Gerealiseerd, ambitie hoger dan beschikbare middelen
5.7	Uitvoeren visie op de organisatie	In uitvoering
5.8	Jaarlijks structureel sluitende begroting	Niet gerealiseerd door financiële positie
5.9	OZB verhoging maximaal inflatiecorrectie	Niet gerealiseerd door financiële positie
5.10	Evaluëren en optimaliseren ambtelijke samenwerking met Valkenswaard en Heeze-Leende	Evaluatie is uitgevoerd, optimaliseren is continu proces